

**АНГЕЛЕ
ИВАНОВСКИ**

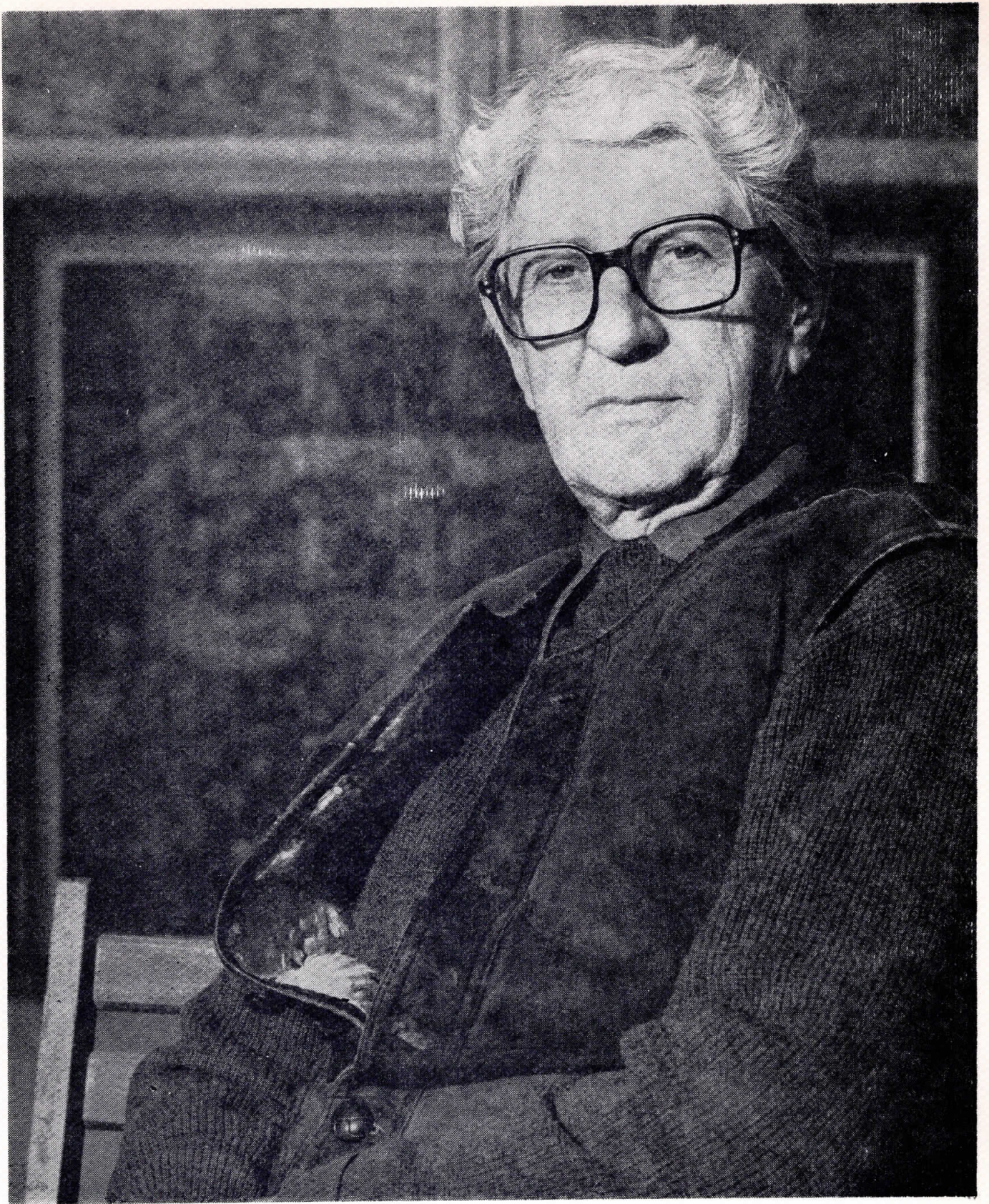
АНГЕЛЕ ИВАНОВСКИ

РЕТРОСПЕКТИВНА ИЗЛОЖБА

УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА

СКОПЈЕ

26. 02 — 13. 03 1985

Ангеле Ивановски, скромно и ненаметливо измина веќе 70 години од својот животен пат и речиси половина век другарување со сликарската четка. Ентузијазирани вљубеник во сликарството, неуморен регистратор на времето наше повоено и просторот македонски. Постојано присутен со свои дела на изложбите на ДЛУМ, како и на повеќе разновидни тематски изложби. Во сите досегашни написи, прегледи, студии за современото македонско сликарство неспомнат или оставен на нивните маргини. Современик на генерацијата ликовни уметници што се вклучија во ликовниот живот веднаш по ослободувањето (К. Ефтимова, Д. Коцо, Б. Лазески, Д. Протугер, Ѓ. Ачески и др.). Повеќето од нив ги завршија академските студии и дадоа, или сеуште даваат значаен допринос. Ангеле Ивановски, за жал, ја немаше можноста, вродената смисла за боја и композиција да ја надградува со високи академски студии. Сето она што го постигна е резултат на неговата упорност и постојаниот контакт со сликарското платно и бојата.

Одбележувам само некои моменти од животната биографија на уметникот-самоук, илегалец, борец и неуморен ликовен работник во повоениот период. Уште од најраното детство се соочува со социјалните проблеми. Основно училиште и три класа гимназија завршува во Прилеп. Немајќи можност да го продолжи школувањето работи во берберскиот дуќан на својот татко. Од својата 15-годишна возраст црта и слика насекаде и во секое време, сè што го опкружува. Учествува во работата на КУД „Коста Абрашевиќ“ во Прилеп. Со група тогаш млади сликари (Б. Лазески, Р. Лозаноски, Д. Тодоровски, Ѓ. Ачески, К. Миноски и др.), во една импровизирана просторија во училиштето во Прилеп, кратко време се подучува и ги стекнува првите сознанија за основите и законитостите во сликарството.

Уште во предвоениот период му пристапува на напредното младинско движење во Прилеп и како член на СКОЈ од 1938 илегално работи во текот на окупациските години (1941—1944). Во пролетта на 1944 оди во партизани и се вклучува во редовите на Првата македонска бригада на Караорман. Во селото Буринец кај Дебарца, работи во Агитпропот на бригадата. Учествува во работата на партизанската печатница, давајќи свои прилози како илустратор во Билтенот на бригадата „Народен војник“, пишува плакати, учествува во декорирањето на театарските претстави што се одржувале на слободната територија. Во есента на 1944 оди во село Горно Врановци (титовелешко), каде што се наоѓал Главниот штаб на НОВ на Македонија, и каде што веќе работела поголема група културни работници, меѓу нив и неколкумина ликовни уметници.

Со завршувањето на војната, во ново-настанатите општествено-политички и историски услови, Скопје станува културен и уметнички центар на нашата Република, каде што и ликовниот живот почнува организирано да се одвива. Ангеле Ивановски, доаѓајќи во Скопје, се запишува на шестмесечниот уметнички курс (1945/46) што бил организиран при новооснованото Уметничко училиште. Таму, со група уметници од неговата генерација ги стекнува и првите систематски поуки за сликарството кај професорите Вангел Коџоман, Лазар Личеноски, Димче Коцо и др. Овој курс, заедно со краткото подучување во предвоениот период и студискиот престој во Италија во 1950, ќе бидат единствените уметнички универзитети на Ангеле Ивановски. Сето она што ќе го постигне во творечкиот живот, ќе биде резултат на неговата упорност, ентузијазам и големата љубов кон сликарството. Од 1947 сè до пензионирањето во 1967 работи како сценограф-изведувач во Македонскиот народен театар во Скопје.

Сликарскиот опус на Ангеле Ивановски полека се заокружува и може целосно да се согледа. Спонтано и искрено тој ќе создаде едно непретенциозно, но солидно сликарство, во кое и неколку дела кои по своите ликовни квалитети не заостануваат зад остварувањата на некои од основоположниците и можат да бидат вклучени во било која поширока изложба или поставка на современото македонско сликарство. Неговата единствена самостојна изложба во повоениот период беше во далечната 1961 година.

Со реалистички пристап кон мотивот и со скромни ликовни резултати како сликар-самоук и почетник, во окупациските денови Ивановски создаде повеќе слики во маслена техника и пастели: портрети, предели од Охрид и Прилеп, како и социјални мотиви од животот на тугунарите. Во овој период е настаната и првобитната верзија на сликата „Напад на полициската станица во Прилеп во 1941“, (1942), настан поврзан со почетокот на вооруженото востание во Македонија. Наивна по концепција и по реализацијата на фигурите, таа сепак навестува една специфична напната атмосфера во акцијата на прилепските партизани. По неа, Ивановски во 1950 ќе направи уште една варијанта во поголем формат.

Како партизан, наоѓајќи се во Агитпропот на Првата македонска бригада, Ивановски постојано ќе скицира, со молив и туш, како и во акварелна техника, повеќе предели, портрети на борци и воени раководители. Како илустратор на Билтенот на бригадата ќе направи и неколку дрворези, во наједноставниот облик на оваа техника („Борби кај Дебар“, „Пренос на ранет борец“, 1944), отпечатен на насловната страна на еден од боровите на „Народен војник“ и др. Тие претставуваат значајни ликовни документи за еден историски период од нашето поблиско револуционерно минато, настанати под крајно неповолни услови. Некои од нив беа изложени и на големата сојузна изложба во организација на Музејот на современата уметност во Белград „Југословенската уметност во НОВ 1941—1945“ што се одржа 1975 година. Повеќе десетици слики во маслена техника и пастели се настанати по 1945 година. Посигурен во цртежот и изедначен во колоритот тој слика слободно, ставајќи повеќе акцент и прецизност на архитектурата, која ја разрешува сценографски, додека фигурата се јавува крајно упростена и деперсонализирана. Таа е секогаш присутна на неговите слики, поставена со цел да го хуманизира просторот, да создаде атмосфера. При тоа мошне често среќаваме и етно-фолклорни елементи што се неминовно присутни во амбиентите што ги слика Ивановски. При сликањето се служи главно со шпакла, многу поретко со четка. Цртежот го нанесува бегло, со молив, колку да ги означи контурите во композициите. Потоа сè покрива со боја, во која главно доминираат топлите тонови и светлината на медитеранското поднебје. Студените бои се појавуваат во мотивите во кои слика вечерна атмосфера, или пак во зимските прикази, кога употребува сивосини тонови во повеќе нијанси. Од реалистичка опсервација во првите предели, портрети и автопортрети, Ивановски, само во некои дела, настанати кон крајот на петтата деценија, инстинктивно ќе оди по постапката на постимпресионистичкото сликарство. Во другите дела ќе изгради една своја специфична, би се рекло „балканска“ варијанта, во која доминира експресијата на боите и формите, со нагласена колористичка звучност, свртен исклучително кон теми од нашето национално милје и секојдневије. Во тој поширок тематски регистер можат да се одделат неколку содржински издиференцирани циклуси.

И самиот учесник во НОВ, Ангеле Ивановски и во мирнодобскиот период често ќе се навраќа кон револуционерната тематика и ќе наслика повеќе платна по повод разновидни конкурси или темат-

ски изложби (Демонстрации во Прилеп, 1956; Одмор на партизан, 1961; Да живее АСНОМ, 1969 и др.). Сите овие композиции ги содржат пиктуралните вредности на сликарството на Ивановски, како и карактеристичната присутност на масовни сцени во организацијата на композацијата. Истиот третман го среќаваме и во сликите што го прикажуваат ентузијазмот на народот и револуционерно-празничната обоеност во првите повоени години (Ден на победата, 1948; Конгресот на СКМ, 1959 и др.).

Меѓутоа, најзначајна тема во сликарството на Ангеле Ивановски ќе биде градот Скопје, во кој го поминува најголемиот дел од својот творечки живот. Ќе стане хроничар на поновата историја на Скопје и ќе „запре“ на сликарските платна едно време изминато неповратно. Старата скопска чаршија со својата специфична архитектура и со патината што се напластувала врз неа со векови, ќе ја пренесува на редица платна, во кои со една ненаметлива убедливост ја досегнува атмосферата и пулсот на животот во чаршијата (Златарска улица, 1956; Куршумли-ан, 1952; На пазар 1953; Камениот мост 1956 и др.). На неговите платна ќе останат фиксирани повеќе делови од скопската чаршија што денес веќе ги нема. Заедно со делата на М. Шојлев, В. Коџоман, Т. Владимирски и др. македонски уметници, тие остануваат како значајни ликовни документи за едно одминато време. Новиот дел на градот (до 1963), кој исто така многу е изменет и речиси непознатлив е одбележан кај Ивановски на десетици платна. Со својот специфичен и би се рекло препознатлив ликовен ракопис, тој ќе успее да го досегне градскиот вриеж старото корзо, плоштадот, улиците и сите оние места, каде што се собирале скопјани во празничните денови или пак во вечерните часови (Пред палатата Реунионџе, 1950; Плоштадот во Скопје, 1951; Пред Офицерскиот дом, 1957; Пред хотелот „Македонија“, 1964 и многу други). На неговите платна ќе останат одбележани и повеќе мотиви од социјалистичката изградба на градот. Ќе го фиксира „никнувањето“ на повеќекатниците (со скелиња), изградбата на фабрики и нови домови, кои во основа го изменија ликот на нашиот град (Изградба на Скопје, 1958; Фабрика Усје“, 1956 и др.). Со особена љубов Ивановски ќе ја слика во повеќе варијанти и својата матична куќа — Македонскиот народен театар во Скопје, обидувајќи се да ја пренесе свечената атмосфера во неговите сали, светлината на рефлекторите, ентериерите, препознатливата фасада на театарот (Внатрешноста на Театарот, 1953 и друга верзија на истата слика од 1977, Театарот под снег, 1960 и др.).

Природниот предел на Скопје и неговата поблиска околина Ивановски постојано ќе го скицира и слика, ќе направи неколку предели од скопскиот парк, што спаѓаат меѓу неговите најуспешни остварувања, насликани мошне искрено, слободно и спонтано (Малиот воз во паркот 1947, Рингишпил, 1948; Руската плажа, 1954 и др.).

А со тага и носталгија ќе ги одбележува на повеќе платна, на самото место, веднаш по несреќата, урнатините од земјотресот во 1963, кога исчезнаа неповратно инспиративните сликарски мовенси на Ивановски.

Во текот на целиот свој досегашен творечки живот, Ангеле Ивановски ќе слика со својот веќе утврден ликовен израз, ќе остане надвор од сите револуционерни превирања во поновото македонско сликарство на последниве децении. Ќе даде максимален придонес, според своите можности и креативни потенцијали, а особено во првите повоени години ќе има и пионерска улога во ликовниот живот на Македонија.

Ангеле ИВАНОВСКИ

Роден 1913 во Прилеп. Завршил шестомесечен курс во Средното художествено училиште во Скопје 1945/1946 година.
Живее и работи во Скопје; Његошева бр. 30. Тафталице II.

САМОСТОЈНИ ИЗЛОЖБИ:

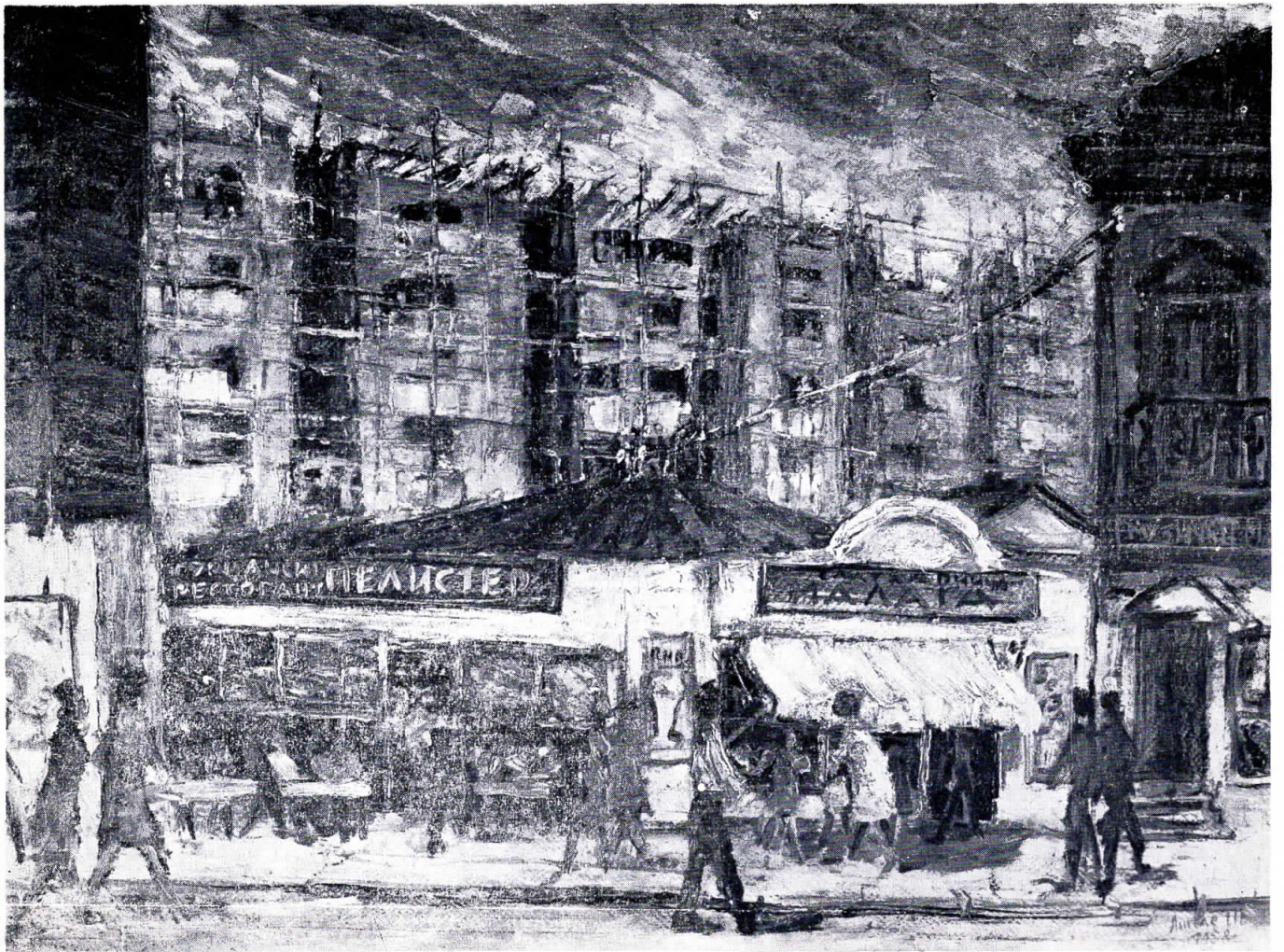
1941 — Прилеп
1942 — Битола (со Ѓорѓи Ачески)
1943 — Скопје (со Ѓорѓи Ачески)
1961 (од 1. — 12. 11.) — Скопје, Уметнички павилјон

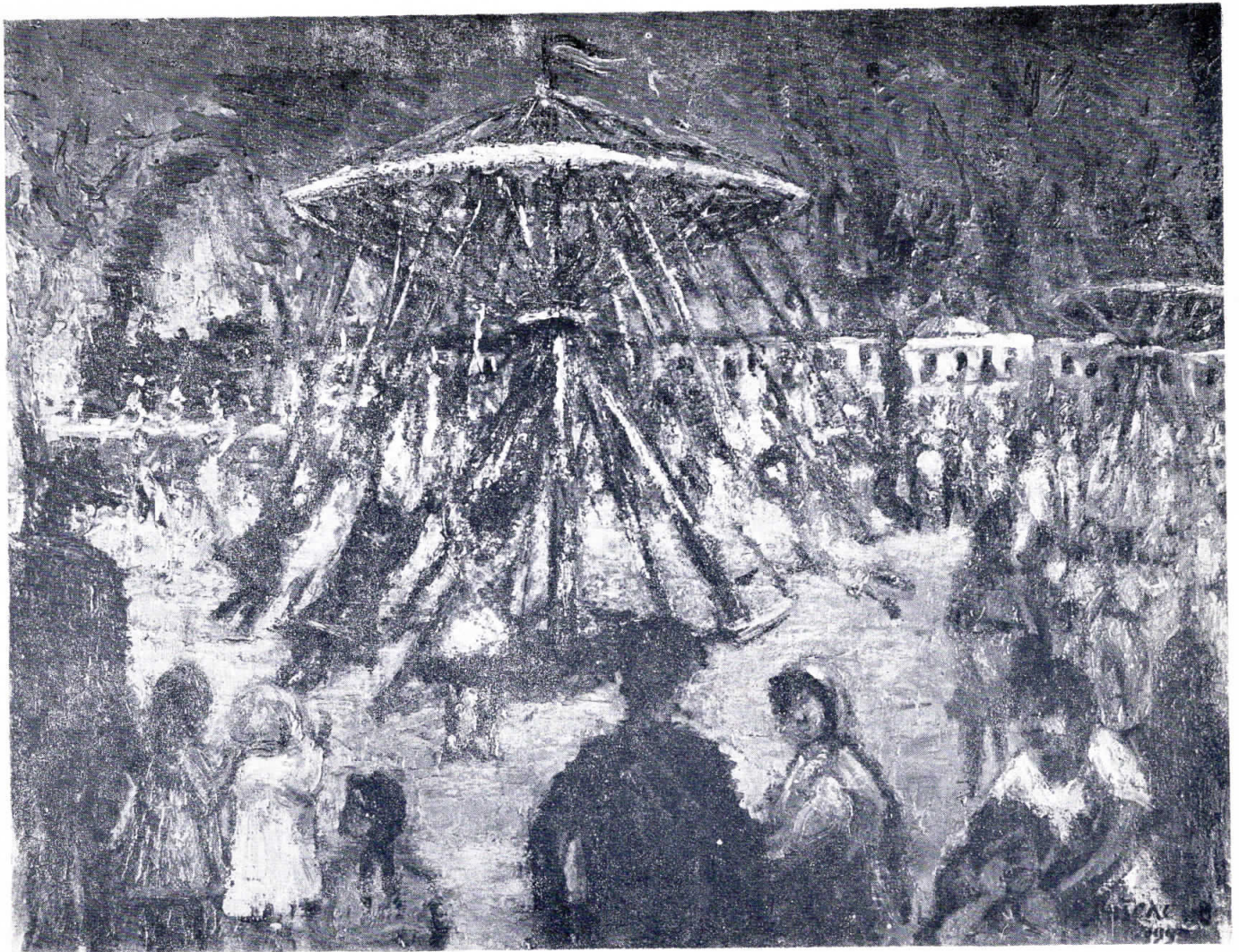
ГРУПНИ ИЗЛОЖБИ:

1968 — Скопје, Наше минато
1969 — Скопје, 25 години АСНОМ
1970 — Скопје, Моето сакано дело
1969 — Скопје, Скопје низ ликовните дела
1970 — Скопје, Старата скопска чаршија
1973 — Прилеп, Изложба по повод прославата на 100 годишнината на Тутуновиот комбинат во Прилеп
1975/76 — Белград, Нови Сад, Сараево, Загреб, Скопје, Југословенска уметност во НОВ 1941 — 1945
Учествувал на повеќето изложби на ДЛУМ од 1951 г.

НАГРАДИ:

Орден заслуги за народ

1. ПОРТРЕТ НА МАЈКАТА НА АВТОРОТ, 1941
масло на картон, 0,63 X 0,45
2. ТУТУНАР, 1941
цртеж-туш, 0,30 X 0,21
3. ГОРНА ПОРТА (ОХРИД), 1942
пастел, 0,42,5 X 0,29
4. Св. Климент, 1942
пастел, 0,29,5 X 0,41
5. НАПАД НА УЧЕСТОКОТ, 1942
масло на платно, 0,53 X 0,69,5
6. АРГАТ, 1944
масло на картон, 0,34 X 0,48
7. ПОРТРЕТ НА ИЛИЈА ТОПАЛОВСКИ, 1944
цртеж-молив, 0,16 X 0,11
8. БОРБА СО ТЕНКОВИ ВО ДЕБАР, 1944
дрворез, 0,10 X 0,7,5
9. УЛИЧНИ БОРБИ ВО ДЕБАР, 1944
дрворез, 0,10 X 0,8
10. НАРОДЕН ВОЈНИК, 1944
дрворез, 0,17 X 0,12
11. ПАРТИЗАНСКА ПЕЧАТНИЦА, 1944
цртеж—молив, 0,30 X 0,36
12. НИВНАТА КУЌА, 1944
акварел, 0,22 X 0,28
13. МАШКИ АКТ, 1945
јаглен на хартија, 0,44 X 0,22
14. КАНЕО, 1945
пастел на хартија, 0,50 X 0,68
15. АВТОПОРТРЕТ, 1946
масло на платно, 0,77 X 0,60
16. ЗАБАВНИОТ ПАРК ВО СКОПЈЕ 1947
масло на платно, 0,49,5 X 0,64
17. СААТОТ ВО ПРИЛЕП, 1947
масло на картон, 0,50 X 0,38
18. СКОПСКИОТ ПАРК, 1947
масло на картон, 0,46,5 X 0,61,5
19. ЖЕНСКИ АКТ, 1947
пастел на хартија, 0,40 X 0,18
20. ДЕН НА ПОБЕДАТА, 1948
масло на платно, 0,64,5 X 0,92,5
21. ЗИМА, 1948
масло на платно, 104 X 0,81
22. СТАРО СКОПЈЕ (ул. „11 Октомври“), 1948
масло на картон, 0,50 X 0,68
23. КОРЗО, 1950
темпера на картон, 0,65,5 X 125
24. Поглед од Бит Пазар кон чаршијата, 1950
масло на платно, 0,49 X 0,76
25. КАФЕАНАТА „ПЕЛИСТЕР“, 1951
масло на картон, 0,56 X 103
26. БЕЗИСТЕН — ШТИП, 1951
масло на платно, 0,68 X 0,92
27. МУСТАФА ПАШИНА ЦАМИЈА, 1951
масло на платно, 115 X 149
28. ПЛОШТАДОТ „МАРШАЛ ТИТО“, 1951
масло на платно, 0,72 X 100
29. КУРШУМЛИ АН, 1951
масло на платно, 0,76 X 120
30. СТАРАТА СКОПСКА ЧАРШИЈА, 1952
масло на платно, 0,79 X 100
31. ИЗГРАДБА НА ф-ка „УСЈЕ“, 1953
масло на платно, 0,70 X 0,95
32. СТАРИОТ СКОПСКИ ТЕАТАР, 1953—1971
масло на платно, 117 X 148
33. МОТИВ ОД СТАРО СКОПЈЕ, 1954
цртеж-сепија, 0,30 X 0,42,5
34. ТЕАТАР, 1954
цртеж-сепија, 0,30 X 0,42,5
35. СЛАДОК СОН, 1954
пастел и јаглен, 0,32 X 0,25
36. РУСКАТА ПЛАЖА, 1954
масло на хамер, 0,36 X 0,50
37. КОРЗО, 1956
темпера на хартија, 0,26 X 0,50
38. ДЕМОНСТРАЦИИ 1941 ВО ПРИЛЕП, 1956
масло на картон, 0,68 X 0,99
39. СТАРАТА СКОПСКА ЧАРШИЈА, 1956
масло на платно, 0,64 X 0,49,5
40. ЦАМИЈА ВО СКОПЈЕ, 1956
масло на платно, 0,58,5 X 0,77,5
41. КУРШУМЛИ АН, 1956
масло на платно, 0,72 X 116
42. СКОПСКИОТ ПАРК, 1957
масло на картон, 0,35 X 0,49,5
43. ИЗГРАДБА НА Ф-КА „УСЈЕ“, 1957
масло на картон, 0,40 X 0,71
44. КОРЗО, 1957
темпера на хамер, 0,26 X 0,50
45. МОТИВ ОД СТАРО СКОПЈЕ, 1958
масло на картон, 0,67 X 0,79
46. ПЛОШТАДОТ ВО СКОПЈЕ, 1958
масло на хамер, 0,38 X 0,49,5
47. ДЕН НА ПОБЕДАТА, 1959
масло на лесонит, 0,47 X 0,49
48. ЕВРЕЈСКОТО МААЛО СО ТЕАТАРОТ, 1960
масло на платно, 0,77 X 120
49. ОДМОР, 1961
масло на платно, 0,98 X 138
50. УЧЕЊЕ, 1961
масло на платно, 0,80 X 0,61
51. РЕСТОРАНТОТ „МАКЕДОНИЈА“ 1961
масло на платно, 0,63 X 0,89
52. КУРШУМЛИ АН — ЗЕМЈОТРЕС, 1963
масло на платно, 0,71 X 0,95
53. ЛЕЊИНОВА УЛИЦА — ЗЕМЈОТРЕС, 1963
масло на платно, 101 X 0,73
54. КУРШУМЛИ АН — ЗЕМЈОТРЕС, 1963
масло на платно, 0,70 X 0,99
55. Ул. ИВО ЛОЛА РИБАР — ЗЕМЈОТРЕС, 1963
масло на аплатно, 0,70 X 0,99
56. СКОПСКАТА ЧАРШИЈА, 1965
масло на платно, 0,70 X 100
57. МОТИВ ОД СТАРА ЧАРШИЈА, 1965
масло на платно, 0,48 X 0,70
58. ЈОРГАНЦИИ, 1965
масло на лесонит, 0,45 X 0,66
59. СТАРАТА СКОПСКА ЧАРШИЈА, 1968
масло на платно, 0,49 X 0,63
60. КУЈУНЦИИ, 1969
масло на платно, 0,70 X 0,97
61. ПОГЛЕД НА БЕЛГРАДСКА УЛИЦА, 1969
масло на платно, 0,62 X 0,47
62. МОТИВ ОД СТАРО СКОПЈЕ, 1970
масло на платно, 0,71,5 X 120
63. МОТИВ ОД СТАРА ЧАРШИЈА, 1970
масло на платно, 0,63 X 0,99
64. ПОРТРЕТ НА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, 1971
масло на лесонит, 0,80,5 X 122
65. СТАРАТА СКОПСКА ЧАРШИЈА, 1971
масло на лесонит, 0,80,5 X 122
66. ЗЕМЈОТРЕС 1963, 1977
масло на платно, 100 X 134
67. МОТИВ ОД ОХРИД, 1979
пастел, 0,49 X 0,40
68. СТАРО СКОПЈЕ, 1980
масло на платно, 0,70 X 100
69. УЛИЦА ВО ОХРИД, 1984
темпера на картон, 0,49 X 0 34
70. Св. БОГОРОДИЦА БОЛНИЧКА (ОХРИД), 1984
темпера на картон, 0,39 X 0,54,5
71. ГОРНА ПОРТА (ОХРИД), 1984
темпера на картон, 0,37 X 0,49,5

БИБЛИОГРАФИЈА

Ц. СТ.

Изложба на Ѓорѓи Ачев и Ангел Иванов, Целокупна Булгарија, Скопје, 5. 12. 1942

ДИМЧЕ МАРКОВСКИ,

За петтата изложба на ликовните уметници, Млад Борец, 13. 12. 1950, Скопје

СИНИША ПАУНОВИЌ,

Првата изложба на македонските ликовни уметници во Белград, Современост бр. 5, Мај, 1953, Скопје

ТОМЕ МОМИРОВСКИ,

Сведоштва на единаесеттата изложба на македонските ликовни уметници, Современост бр. 11—12, ноември-декември, 1956, Скопје

АНТОНИЕ НИКОЛОВСКИ,

ДЛУМ на XIV годишна изложба, Разглед бр. 6, февруари 1960, Скопје

О. СП.,

Слика на пејзажот, Нога Македонија, 21. 12. 1968, Скопје

ЉУБИЦА ДАМЈАНОВСКА,

Старата скопска чаршија во ликовното творештво, Разглед бр. 9, ноември, 1972, Скопје

АНОНИМ,

Ликовна уметност, „Разглед“ бр. 12, Борба, 27. 02. 1973, Белград

ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ

Блиска тематска преокупација, Нова Македонија, 21. 12. 1974, Скопје

ЉУБИЦА ДАМЈАНОВСКА,

Предговор во каталогот „ЈУГОСЛОВЕНСКА УМЕТНОСТ ВО НОВ“ 1941—1945“, Музеј на современа уметност, Белград, 1975

М.М.,

Изложба „Југословенска уметност во НОВ“, Нова Македонија, 6. 12. 1976, Скопје

Т.Ш.,

Талевски излагаше во Катовице, Вечер, 03. 03. 1976, Скопје

(М.М.),

Југословенска уметност во НОВ (1941—1945), Нова Македонија, 05. 03. 1976, Скопје

СОЊА Д. АБАЦИЕВА,

Ликовна транскрипција рата, Комунист, 28. 04. 1976, Белград

Т.Ш.,

Гигантска изложба на ДЛУМ, Вечер, 03. 11. 1977, Скопје

Е. КЛЕТНИКОВ,

Без принцип на селекција, Млад Борец, 16. 11. 1977, Скопје

Т.Ш.,

Ликовна изложба во чест на XI конгрес на СКЈ, Вечер, 02. 06. 1978, Скопје

СОЊА АБАЦИЕВА ДИМИТРОВА,

Сензибилната структура на цртежот, Комунист, 01. 01. 1979, Скопје

С. ЃУРОВСКА,

Извор и мерки за постигнатото, Нова Македонија, 02. 12. 1979, Скопје

ЈОВАН ПАРЛАПАНОВ,

Некад заустављени чамци, Борба, 09. 12. 1979, Белград

СОЊА АБАЦИЕВА ДИМИТРОВА,

Без узора и модела, Борба, 09. 08. 1980, Белград

АНОНИМ,

Изложба на народниот живот, Нова Македонија, 07. 05. 1981, Скопје

БОГДАН ВИДОЕ МУСОВИЌ,

Инспирација што трае, Нова Македонија, 03. 05. 1981, Скопје

ЉУБИЦА ДАМЈАНОВСКА,

АНГЕЛЕ ИВАНОВСКИ (слика за портрет), Културен живот 9—10, ноември-декември, 1983, Скопје

В.С.,

Продадени над 30 минијатури, Вечер, 22. 02. 1984, Скопје

В.С.,

Нови дела, Вечер, 23. 02. 1984, Скопје

ПАСКАЛ ГИЛЕВСКИ,

Минијатури и концепти, Вечер, 23. 02. 1984, Скопје

В.С.,

Богат избор на дела, Вечер, 29. 02. 1984, Скопје

Р.Р.Т.,

Ликовно-музичка литературна вечер, Вечер, 05. 03. 1984, Скопје

АНОНИМ,

Жената инспирација во ликовното творештво, Нова Македонија, 06. 03. 1984, Скопје

(М.ВЛ.),

Сликарска салон, Вечерње новости, 02. 04. 1984, Белград

издавач: Уметничка галерија Скопје
одговорен уредник: Боро Митриќески
организација на изложба и каталог:
Коста Мартиноски
предговор: Љубица Дамјановска
избор на дела: Љубица Дамјановска,
Ангеле Ивановски и Коста Мартиноски
ликовно обликување: Коста Мартиноски
фотографии: Марин Димески Димес
Печат: Графички издавачки завод „Гоце Делчев —
Скопје
тираж: 300 примероци

